

Latweeschu Alwises.

Nr. augustas Geweschanas = Rummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 47. Zettortdeenâ tannî 22trâ November 1823.

No Selgawas.

Eeksch tahm pawehleschanahm, fo Kurssemes Kambaru Waldischana pee wiffahm Krohna muischahm pehz ta S. 30 to Kurssemes semneeku likkumu us pahreijamu buhschanu islaidusi, irr tappis pawehlehts: ka us nahfoscheem Jurgeem 1824 tam beidsamam eeksch wahrdu rullehm un tad atpakkal skaitoht ikfurram septitam eeksch pirmu brihdi tahs pahreijamas buhschanas pee brihwestibas buhs peetapt. Tee wahrdi to kauschu, kas pirmâ brihwestibas brihdi ee=ees, schinnis pawehleschanas wahrdisehki irr isteiktas.

Rihges Alwises lassa, kad Illukstes aprinki ta jauna Sihfeles Basniza tannî 2trâ Septem-ber tappe eefwehtita. Pats Prahwests, pee kurre draudsehm schi Basniza peederr, ar ischetreem zitteem Mahzitajem scho swehtu darbu isdarrija. Pee Latweeschu Deewakalposchanas mas kauschu bij fanahkufchi, jo gan drihs wiffi Latweeschi schinni widdu Kattolu tizzibu irr peenehmufchi, bet pee Wahzu Deewakalposchanas leela draudse bij fanahkufi. Schi jauna Basniza gan masa, tatschu preeksch draudses deesgan leela; winna stahw, ta saktoht, ka tizzibas rohbeschu sihne us scho puffi. Gohds teem Kungeem, kurre daschi Kattoli irr, ka winni pee Lutteru Basnizas ustaischanas spehzigî peepalihdsejufchi, un pateischana tam Mahzitajam, kas, jebfchu draudse masa irr, tai tatschu smukku Deewa nammu apgahdajis.

No Indias semmes.

Indias semmê, kas pee Alfas peederr, un leela augliga semne buhdama, arri leelu pulku eedsihwotaju warr usturreht, Deewam seehl wehl paganu=tizziba irr, un Kristigas

mahzibas gaischums wehl newaid eespehjis, nifnu un traktu paganu buhschanu uswarreht. Schi Indias semme tohp no dauds Kungeem un Rehnneem wal dita, no kurreem zitti Turku tizzibu turr, zitti pagani irr, bet pulks scho semmes Rehninu irr Engellenderu spehkan padohiti un no scheem karrâ pahrspehti tappufchi, ta ka winni bes Engellenderu pawehleschanas ne fo ne warr darriht, un teem arri nodohschanas jadohd irr. Tomehr tee Engellenderi tizzibas=leetas ne maisahs, un ne weemu pee Kristigas tizzibas nespeesch, un tapehz teem paganu=laudim winnâs semmes waltu dohd wiffu to darriht, fo winnu tizziba pawehl, lai tas arri jo traks un neprahfigs buhtu. No tahm neprahfigahm paganu eezelschanahm gan dauds warreru stahw, ee irru no weemu pascha eeradduma, fo peeminneschu, jau atsiht warrehs, zil nelaimigi tee stulbi lautini irr, kas labbu un skaidru tizzibu ne turr. Jo Indias=semmê no wezzeem laikeem jau tas eeraddums irr, ka seewas, kam wihri mirst, lihds ar scheem wihreem dsihwas fadedsinajahs. Tu brihnijees, mihlais Lassitais? Tew schauschalas pahreet? Tu dohma ka ne effi labbi lassijis, jeb lahgi dsirdejis? Tu praffi: Woi tahs seewas itt paschâs ugguns=leesinâs nahwi dabbu? Woi dsihwas ugguni ee=ect? Woi ne tohp kassinn faseetas un ar walti eemestas? — Ne, ne; winnâs dsihwas un wesselas buhdemas, jaunâs, kohschas, baggatas, paschas ar sawu gribbeschanu, ittin tihfchi un ar preeku tannî ugguni eefahpi, kurrâ winnu nomirruschi wihri tohp fadedsinati. Tas irr tik pateefigs wahrds, ka Indias=semmê tahdu leetu ifdeenâs redseht warr. Rahda wezzâ paganu=tizzibas grahamatâ irr rakstihst: „Ea atraitne, kas lihds ar sawu wihra lihki fadedsinajahs, irr ar to laimiga debbesis.“ Un schee

tumschi, besdeewigi, neprahtigi wahrdi irr jau dauds tuhsttu tuhststoschu jaumu atraitnu dsihwibu apehduschi. Kad nu Engellenderi, kristigi laudis buhdami, to ne mas ne laut! Tad jo leela nelaine gadditohs, jo tee semmes behrni, kas taggadin meerigi appaksch winneem dsihwo, us dumpi zeltohs, un leela affins isleeschana buhtu. Jo gudraki tohy atraste, paganu laudim winnu neschehligas bruhkes pamest, ne ka tahs us reist stipri aisleegt un isnihzinacht. Tas tikkai ar laifu un ar labbahm pamahzibahm zaur skohlahm un ar apdohimu notikt warr. Pee tahdas fadedsinaschanas irr weenumehr wirsneeki par usraugeem, kas us to skattahs, ka tahs atraitnes ne tohy woi pahr-runnatas, woi speestas, woi ar kahdahm sah-lehm apreibinatas, un kam brihw irr, ja tikkai warr, ar labbeem wahrdeem un luhgschanahm schahs feewinas no sawa prahta atgreesf. Bet tas teem retti isdohdahs, un ta jau jalauj irr to darriht, fo muhsu starypa par ittin leelu traf-kunnu un negantibu turretu. Kad nu ta nolik-ta deena nahf, tad tahs atraitnes ar sawahm wissu labbakahm drahnahm apgehrbjahs, ar pehrreem, wahrgem utinarem un pukkehym puschkojahs, ittin ka us kahsahm jaeet buhtu, un ittin preezigas irr to darroht. Ta puschko-tas winnas tohy us wihru kameescheem kohschâ frehslâ (fo palankinu saw) isnestas, preesteri eet lihds, raddu, meitu un zittu lauschu pulks tahs pawadda un musikanti spehle. Kad nu tanni weeta nahf, fur wihra lihks jau us kohschi sakrauta malkas-kohpa (fahrta) gull, tad pehz paganu-tizzibas daschi likkumi wehl tohy nodarriti un ta malka tohy no raddeem eededsinata, kamehr pilnâ leesinâ degg. Schi leesina zaur schaggareem un fauseem kohfu gab-baleem tohy wehl usturreta. Gan nu wehl to atraitni luhds, lai jelle atstahntu, gan preeksch azzim zell un pamahza, ka warretu wehl prez-zehnt un lihgsinibâ dsihwoht, gan sohla par winnu gahdaht, bet wiss irr pawelti. Jau fahf ar labbu deenu doht saweem raddeem, puk-kes un saldumms isdalla teem, kas apfahrt stahw, ir no sawas drehbes gabbalinus no-greesch un zittus ar teem apdahwina, tad trihs reises apfahrt to fahrtu danzo un us reist ar

makti uggunt eelezz. Nu skann stabbules, bunga bungus, puhsch trummetes un taures, wissi kleebs un lihgsino, un ta nabbadsite no ugguns leesinahm pahraemta, gan wehl roh-kas steepj, gan wehl ihfu brihdi dsihwa rah-dahs, bet drihs noslahpst un pelnds paleek. Wissi nu eet us mahjahm; tee pagani preezigi, ka winnu tizzibas traffi likkumi wehl usturreti tohy; bet kristigi zilweki noskummuschi par to aklu netizzibu un to besdeewigu eezehlumu, zaur fo newainigas un jaunus feewinas ahtru nahwi dabbu, kas wehl buhtu warrejuschas pafaulê dsihwoht, labbu darriht un baudiht. Tahda atraitnu fadedsinaschana tohy Suttih faukta Indieru walloda. Lai wehltam ka Kri-stus gaischums ittin drihs ir winnu semmes spihdetu, un Deewu luhdsam, lai swehtitu to mahzitaju darbu, kas turp irr nosubtiti paga-nus atgreesf pee Kristigas tizzibas.

Sinna kas ne dohd preeku.

Daschi skummigi notikkumi tohy sinami darriti muhsu awihses no schahdeem un tahdeem pafaules notikkumeem, kas gan daudsfahrt rohras. Bet ihpachu skummigu leetu schein taggad kristigs Mahzitais gribb isteikt, tur flahnt turredams to prahtu, woi kasinn wehl ne warrehs par labbu greefs tapt, faut arri tah-da leeta gan wehl naw notikkusi, kamehr paf-faule stahw. Es, kas es scho rakstu, apmek-leju schi wassarâ mihlu raddu, draugu un am-mata brahlu. Tur nonahzis redseju flahnt pee Wasnizas kunga muischas, pretti us masu kal-nu, jaumu jauku ehku, un prassiju, kas tas par jauns nams? Mihlais brahlis atbildeja, bet ne ar preeku: Skohlas nams. Es jautaju: Brahli, tu to ta skummigi fakk, tas jau pree-ku leeta. Waisadsetu gan buht, winsch atbild, bet ne irr. Tusch stahw jaunais skohlas nams, fo mans mihlais draugs, schi pagasta zeenigs Rungs, ar leelu mihlestibu prett saweem lau-dim tik brangi lizzis ustaisiht. Pats esnu mah-zijis gohdigu puift pareisi, lai prastu behrmus labbi mahzihnt. Bet pagasts gribbejis, lai winsch atkal eet kahdas mahjâs par gahjeju, un behrmus ne gribb subtikt skohlâ. Tas wahrds ne preeku sinna, bet behdu sinna, arri mannu

firdi lohti noffumdinaja. Rà es wehletohs, ka manna draudse tahds jauns ffohlas nams kahda pagasta ustaishts taptu, ka to walkatum! Tas jaunais ffohlas nams, kas tur tukfeh stahw, irr 12 affas garfeh, pahri par 6 affahm plats, weena puffe wifszaur leela ffohlas istaba ar benkeem, galdeem un flappeem; ohtra galla trihs labbas istabas tam kas mahza, par dsihwu, un fur arri meitas warr gulleht, kad ir tahs ffohla mahzahs. Man winnu apluhkojohit affaras usnahze. Es fwehtibas, baggatas fwehtibas tam mihlam zeenigam Rungam wehleju, kas to lizzis ar tahdu mihlu prahtu ustaisht, un tad wehleju jo gudru prahtu teem pagastu laudim, lai us labbu greeschahs un walka scho nammu us fwehtifchanu behrneem, us fo tas ustaishts.

Zeem Uwischu apgahdatajeem, kas par to sinnu no Kursischneeku un Ewahr dineeku jaunias ffohlas buhschanas (katt. Nr. 45.) firsniigi preezajuschees, schi sinna arri behdas darra, ka tam zeenigam Mahzitajam, kas to winneem atsuhtijis. Simmans ta pagasta wahrdu warretu pehz gadda Uwisches eelift, ka tas gohdinajams rakstiais grihb; bet fo tas lihdsetu? Jo kas sawam behnam ffohles labbumu ne wehle, woi tahds gan lassihis muhsu Uwischu lappinas? Ne tizzam. Lai tad paleek, jo tee Uwischu apgahdataji dohma, ka ta pagasta wahrdu ne taggad, ne pehz gadda ne mas ne wajag sinnaht; bet ja apdohmatohs un sawu jaunu jauku ffohles nammu saweem behrneem par nesuhdamu labbumu prahitigi bruhketu, tad tee Uwischu apgahdataji to ar preeku saweem lassitajeem pasluddinahs.

Teefas fluddinafchanas.

Pehz augstahm pawehleschanahm tahs Kursemnes Gubernementa Waldifchanas ne buhs ne kahdus kohku traufus, ka muzzes, enfurus, pussenfurus zitta, ne ka gadda tirgus laika Zelgawa pehz pahrdohfchanas eewest, jo tam Zelgawas muzzineeku ammatam zaur to leela ffohde noteek un pehz wezzeem likkumeem naw brihw, tahdus kohku traufus Zelgawa eewest. Tadehl tohy fluddinahts, ka Pullizei un Nahts-

teefai pawehlehts, tahdus kohku traufus, fo wehl eewedd, pagallam un bes maksas anem. (1)

Uls pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteet, ta Patwaldineeka wifsu Kreewu u. t. j. pr., tohy no Peenaues pagastu-teefas wifsi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee ta Peenaues fainneeka Stragge Kaspara, kas fliftas mahju dsihwofchanas labbad no sawahm mahjahm irr tappis islikts, schi aizinati, lai wifswehlaki eefsch 4trahm neddelahm, prohti lihds 7tu Dezember schi gadda, scheitan pee schihis pagasta-teefas peeteizahs, ja ne, tad turplikam wairs ne taps dsirdeti. Peenaue, tanni 9ta November 1823. (2)

(E. W.) Gewalt Unfs, pagasta-wezzakais.
(Nr. 201.) Joh. E. Szonn, pagasta-teefas ffrihweris.

Uls pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteet, ta Patwaldineeka wifsu Kreewu u. t. j. pr., tohy no Peenaues pagasta-teefas wifsi tee, kam kaut kahdas parradu prassifchanas pee ta Peenaues fainneeka Sibkinam Krisch, kas sawas mahjas, nespehdams winnas wairs turreht, nodewis, schi aizinati, lai wifswehlaki lihds 7tu Dezember schi gadda scheitan pee schihis pagasta-teefas peeteizahs, ja ne, tad turplikam wairs ne taps dsirdeti. Peenaue, tanni 9ta November 1823. (2)

(E. W.) Gewalt Unfs, pagasta-wezzakais.
(Nr. 202.) Joh. E. Szonn, pagasta-teefas ffrihweris.

No Meschohtnes muifchas pagasta-teefas wifsi tee, kam taisnas prassifchanas pee ta no sawahm mahjahm islikta Meschohtnes fainneeka Gruhfche Geddert irraid, par furra mantu schodeen konfurse nospreesta, tohy sasaukti, pee saudeschanas sawas teefas, lihds 15tai Dezember schi gadda, woi paschi, woi zaur weetneeku, zif tas irr wehlehts, schepat peeteiftees.

Meschohtnes pagasta-teefa, tai 20ta Oktober 1823. (2)

Pehz teefas spreeduma,
Janifchewsky, pagasta-teefas ffrihweris.

Wiffi parradu deweji ta Wezzfaules muifchas fainneeka Labbe Purwin Anfche fchè no Wezzfaules pagasta-teefas teef faaizinati, lai diwi mehneschus pehz tahs fcheit appafschâ rakstias deenas Wezzfaules muifchâ fanahf un fawas praffifchanas parahda, un lai dabbu dsirdeht, kad un kâ taps mafati. Wezzfaules pagasta-teefa, tammî 26tâ Oktober 1823. (2)

(S. W.) A. Kundschen, pagasta-wezzafais.
E. Mousset, pagasta-teefas ffrihweris.

Zittas fluddinafchanas.

Weens firmâ firgâ, 8 — 9 gaddu wezâ, ar wezzeem fegleem un eemaukteem, irraid tammî 14tâ Oktober f. g., ne tahli no Zann-Plattohnes muifchas, fakerts tappis. Zas, kam fehîs firgâ nohst nahzis, tohp zaur scho usfauktâ, eefsch laifu no 6 neddelahm no appafsch listas deenas pee fehîs teefas peeteiftees, un pehz weftas peederribas leezibu un atlihdsinafchanas tahs teefas un mitteschanas mafas to firgu prettim nemt, jeb fagaidiht, kad pehz pabeigta terminâ winfch un tahs leetas bes tahlafu, pagastu

lahdei par labbu pahrhohti taps. Brandenburg muifchas pagasta-teefa, tammî 12tâ Nowember 1823.

Us fizzaibu,

Wridr. Henko, pagasta-teefas ffrihweris.

Tammî nakti no 8tâ us 9tu Oktober deenu teem Peewikes muifchas fainneekeem Lukke Jurrim un Wamsche Jehkabam 3 firgi no ganibahm nosagti: 1) Weena melna bruhna fehwe, bes zittahm fihmehm, 6 gaddu wezza. 2) Weena bruhna fehwe, 11 gaddu wezza, ar baltahm kahjahm un baltuminu peerê. 3) Weens bruhns firgâ, 7 gaddu wezâ, ar lihfu deggumu un bifehliht nokahruschahm aufim. Kam no fcheem firgeem sinna buhtu, tohp luhgts tai muifchas pollizei to sinnamu darriht un to grahmatu par Kuldigu fubtiht. (3)

Tammî 2trâ Nowember no Kerklingses Gefalnecku mahjahm farkana 6 gaddu wezza fehwe nosagta tappufi. Labbajai kahjai noseetas farkapas weetâ fihmite irr. Kas taifnu sinna warr doht, peenahkamu pateizibas mafsu dabbuhs. Kerklingê, tammî 5tâ Nowember 1823. (2)

Naudas, Labbibas un Prezzu firgus us plazzi. Nihgê tammî 19tâ Nowember 1823.

	Sudraba			Sudraba	
	Nb.	Kp.		Nb.	Kp.
3 Kubbuli 76½ Kap. Papihru naudâs gelbeja	1	—	1 Pophs kannepu . . . tappe mafsahs ar	—	85
5 — Papihru naudâs . . . —	1	33	1 — linnu labbakas furtes — —	3	—
1 jauns Dahlberis . . . —	—	—	1 — — flittakas furtes — —	2	50
1 Puhrs rudsu . . . tappe mafsahs ar	1	25	1 — tabaka . . . — —	—	75
1 — fweeschu . . . — —	1	75	1 — dselses . . . — —	—	75
1 — meeschu . . . — —	—	85	1 — fweesta . . . — —	2	50
1 — meeschu = putrainu — —	1	50	1 muzza filku, preeschu muzzâ — —	5	—
1 — ausu . . . — —	—	70	1 — wihfchnu muzzâ — —	5	25
1 — fweeschu = miltu . . . — —	1	80	1 — farkanas fahls . . . — —	8	—
1 — bihdeletu rudsu = miltu — —	1	70	1 — rupjas leddainas fahls — —	7	—
1 — rupju rudsu = miltu — —	1	30	1 — rupjas baltas fahls — —	6	50
1 — firnu . . . — —	1	15	1 — smalkas fahls . . . — —	5	25
1 — linnu = fehklas . . . — —	2	50	50 Graschi irr Barra jeb Papihres Kubbuli un Barra naudâ stahw ar papihres naudâ weenâ mafsâ.		
1 — kannepu = fehklas . . . — —	1	30			
1 — kimmennu . . . — —	3	50			

Û f t z u d r u c k e n e r l a u b t .

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.
No. 515.